

Rapport 3 van commissie 6 inzake het rapport van deputaten emeritikas (9.06)

Uw commissie ontving een beknopt rapport dat niettemin zeer veel informatie bevat. Ter voorbereiding op dit rapport zijn er schriftelijk vragen aan deputaten gestuurd die zij per kerende post hebben beantwoord. Daarna heeft er een uitgebreid gesprek met 4 deputaten plaatsgevonden. Ook ontving uw commissie na de eerste vergaderweek een aanvullend rapport over arbeidsongeschiktheid.

Wederom is er in de afgelopen jaren veel werk verzet door deputaten. Dat was wellicht ten tijde van de oorspronkelijke emeritikas anders. Naast de opdrachten van de generale synode van 2016 hebben de overgang naar PFZW en de maatschappelijke ontwikkelingen in “pensioenland” van deputaten veel aandacht gevraagd. Uw commissie wil op deze plaats haar grote waardering uitspreken voor het werk dat daarvoor is verzet.

In het eerste deel van dit rapport (*Algemeen*) gaan wij in op enkele algemene zaken die in het rapport van deputaten staan vermeld. In het tweede deel zoemen wij in op belangrijkste *beleidsissues*. Op de financiën en met name de omslagen komt uw commissie in een later rapport terug.

20 *Algemeen*

- Blz. 9.06/3 regel 35 inz. Classis Middelburg. Na het indienen van hun rapport bereikte deputaten van de classis Middelburg een brief waaruit bleek dat een uitvoerig onderzoek is ingesteld.
- Blz. 9.06/3 en 4, punt 2.3 inz. Verplichtingen van de plaatselijke kerken. In onze kerkorde, versie 2011 is bij art. 41 de volgende bepaling opgenomen: ‘Elke classis stelde op haar vergadering een onderzoek in naar de voor de onderscheiden kerkelijke kassen gehouden collecten en rapporteert éénmaal per jaar na de voorjaarsvergadering over dit onderzoek en de uitkomsten daar van aan deputaten financiële zaken.’ Uw commissie heeft de indruk dat dit nauwelijks tot niet plaatsvindt. Wij zullen een weg zoeken om dit opnieuw onder de aandacht van de classes te brengen. Want ook bij andere deputaatschappen valt het op dat er nalatigheid is bij het (tijdig) afdragen.
- Blz. 9.06/3 regel 48. De naam van deze gemeente is uw commissie bekend. Deze gemeente heeft een revisieverzoek m.b.t. hoogte van de afdrachten ingediend. Wij komen daar in een later rapport op terug.
- Blz. 9.06/4 regel 10. Deputaten melden dat wanbetaling ‘an sich’ niet voorkomt. Zij ‘waarschuwen’ echter wel voor samenwerkingsgemeenten. Aldaar leven vragen of zij aan de CGK-omslagen moeten (blijven) voldoen. Deputaten zien dat somber in!
- Blz. 9.06/6 regel 19. Het gaat hier om een systeemwijziging. Er doet zich een probleem voor bij een gescheiden predikant wanneer deze overlijdt. In de huidige regeling komt de ex-echtgenote niet in aanmerking voor een nabestaandenuitkering. Deputaten vinden dat niet rechtvaardig en ook niet meer van deze tijd. Zie hun voorstel 8.2. Voornemen is om toch een nabestaandenuitkering te regelen.
- Blz. 9.06/10. Regel 15-16. Ter toelichting: de emerituskas werkt met vaste bedragen als uitkeringen. Langer doorwerken leidt dus niet tot een hogere emeritaatsuitkering. Zie verder bij beleidsissue: ‘deeltijdemeritaat’.
- Blz. 9.06/12 regels 4-6. Wanneer PFZW gaat korten op uitkeringen dan zullen deputaten zich, conform besluiten van de GS2016, nader moeten beraden.
- Blz. 9.06/17 regel 1. Wellicht dat ten tijde van het schrijven van dit rapport de marktrente de neiging had om te stijgen. Inmiddels is dat geheel anders geworden.

50

Beleidsissues

Deeltijdemeritaat

Uw commissie complimenteert deputaten met hun uitwerking. Alle predikanten zijn
5 ondergebracht bij PFZW. Het betreft hier het gedeelte van hun oudedagsvoorziening dat
niet is ondergebracht bij PFZW. Deeltijdemeritaat mag niet kostenverhogend werken voor
de emeritikas. Zowel deputaten als uw commissie zijn echter wel van mening dat het een
10 complexe regeling is geworden. Maar de regeling zou ook veel uitgebreider kunnen zijn.
Deputaten hebben echter niet de beschikking over een ‘krachtig’ rekencentrum zoals wel
het geval bij pensioenfondsen. Wij vragen de GS dan ook bij hun beoordeling van de
voorstellen daarmee rekening te houden. Ook mag hier meewegen dat deputaten kerkorde
en kerkecht zich in de huidige voorstellen prima kunnen vinden.

Arbeidsongeschiktheidsuitkering

15 In hun aanvullende rapport (9.06/23-25) gaan deputaten dieper in op
arbeidsongeschiktheidsuitkering zonder reeds concrete voorstellen te doen. Uw commissie
is voornemens dat wel te doen.
Blz. 9.06/7 regels 12-15. Citaat: ‘In het contract tussen PFZW en CGK is een artikel
opgenomen dat enerzijds recht geeft op premievrije verdere opbouw van pensioenen van
20 arbeidsongeschikten maar anderzijds dan ook eisen stelt aan de manier waarop de
emeritikas omgaat met arbeidsongeschiktheid’. Gebeurt dat op de wijze zoals PFZW dat
voorstaat of formuleren wij een eigen beleid?
Cruciaal is de visie die kerken zouden moeten hebben op/over het ambt van predikant.
Deputaten hebben daarover een uitgesproken mening, zie blz. 9.06/24 regels 4-5. Uw
25 commissie deelt die mening. (Zie ook de standaard beroepsbrief: Kerkorde (2011), bijlage
51 (art. 4 en 5) punten 7 en 8. Maar dat heeft dan wel de consequentie dat een
pensioentekort niet mag worden afgewenteld op de arbeidsongeschikte predikant. En dat
compensatie van een pensioentekort onherroepelijk kostenverhogend zal zijn voor de
emeritikas. Deputaten melden daarover nog geen concrete voorspellingen te kunnen doen.
30 Op dit moment van schrijven zijn er 7 arbeidsongeschikte predikanten. Wij zijn er verre
van gerust op dat dit aantal zo blijft of slechts met 1 predikant per synodale periode (3 jaar)
toeneemt. Ter indicatie. De jaarlijks te financieren pensioenpremie voor een
arbeidsongeschikte predikant zal ruim € 10.000 bedragen. De kosten voor de emeritikas
zullen dus afhankelijk zijn van het aantal predikanten dat arbeidsongeschikt gaat worden
35 en bedraagt vanaf 1.1.2020 op basis van het huidige aantal predikanten jaarlijks ongeveer €
75.000. Een oplossing kan erin liggen om bij het verval aan pensioenrechten bij ingang van
het ouderdomspensioen (emeritaat) die aan te vullen ten laste van de emeritikas.

Deputaten stellen voor om de kosten van de oudedagsvoorziening (voorstel € 26,25) in het
40 vervolg af te splitsen van de kosten van de arbeidsongeschiktheidsuitkering aan
predikanten (voorstel € 4,20). De jaarlijkse uitgaven aan arbeidsongeschiktheid bedragen
thans circa € 300.000 (72.000 leden x 4,20). Er zal daarnaast nog een oplossing gevonden
dienen te worden voor de kosten van de pensioenopbouw van predikanten die
arbeidsongeschikt worden.

Classes hebben een grote verantwoordelijkheid bij het bepalen van arbeidsongeschiktheid.
45 Uw commissie vraagt zich echter zeer af of bij de besluitvorming door classes de broeders
wel de juiste expertise daartoe hebben maar ook zicht hebben op de consequenties. Wij
hebben kennis genomen van de ‘Handreiking Verzuim GKv’ van Steunpunt KerkenWerk
en zijn van mening dat die ‘handreiking’ door classes zal moeten worden gevolgd bij
bepalen van arbeidsongeschiktheid.

Wat, tenslotte, ook een rol speelt is in hoeverre een arbeidsongeschikte predikant andere werkzaamheden zou kunnen verrichten. Wat kan of mag van zo'n predikant worden verlangd? Is er dan passend werk te vinden? En wat is passend?

5 Het zal de synode duidelijk zijn dat deputaten de komende tijd wederom veel werk zullen moeten verzetten om tot passende/acceptabele voorstellen te komen.

Inkomenspositie predikanten

10 In opdracht van de GS2016 heeft deputaten emeritikas een enquête gehouden onder onze predikanten naar hun inkomenspositie. Daarover is door deputaten gerapporteerd in hun 'Nieuwsbrief emeritikas' januari 2017. Die voegen wij als bijlage bij dit verslag.

Pensioenen PFZW

15 Het kan niemand meer zijn ontgaan dat er een heftige maatschappelijke discussie plaatsvindt over pensioenen, pensioenopbouw en korten op pensioenen met mogelijk ingrijpende gevolgen. De dekkingsgraad van PFZW is verre van 'rustgevend'. De eerste pijler (AOW) wordt op termijn waarschijnlijk onbetaalbaar. Toen de AOW werd ingevoerd waren er 8 werkenden op 1 gepensioneerd. Inmiddels zijn dat er nog maar 4. En dat aantal gaat dalen! De 2^e pijler (pensioenen) staat onder druk. Wij adviseren de predikanten om zich te laten informeren en begeleiden op het gebied van de 3^e pijler door het eigen
20 financiële of fiscale adviesbureau waar zij gebruik van maken.

Voorstellen tot besluit:

1. Handelingen van deputaten goed te keuren en waardering uit te spreken voor het verrichte werk.
- 25 2. Secundi (paragraaf 1.1.2.).
In art.3 van bijlage 7A, 7B en 7C vervalt de zin 'Voor de vier deputaten worden ook secundi benoemd'.
3. Naar bevind van zaken (paragraaf 3.1.).
30 In zeer specifieke situaties, waarin de regels niet, of niet voldoende voorzien, kunnen deputaten emeritikas zoveel als mogelijk in de geest van de regelingen en naar bevind van zaken handelen. Deputaten dienen de gang van zaken bij dergelijke specifieke situaties vast te stellen zodat een uniform gedrag ontstaat.
4. PFZW (paragraaf 4.4.).
De synode accepteert de afweging van deputaten om te kiezen voor optie 2.
- 35 5. Deeltijdemeritaat (paragraaf 5.1.7.).
Aan art. 13 K.O. wordt een artikel 9 toegevoegd met regelingen betreffende flexibel emeritaat, arbeidsongeschiktheid en deeltijdwerk. Dit artikel 9 heeft voorrang op de bestaande regelingen.
 - 40 a. Een predikant kan tot maximaal 5 jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd emeritaat aanvragen. De emeritaatsuitkering wordt gekort met een op het moment van de aanvraag nader te bepalen percentage voor elk jaar eerder stoppen.
 - b. In geval van gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van langdurige aard wordt geen emeritaat verleend, maar kan na verloop van 2 jaar bij de classis een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid worden aangevraagd op grond van een
45 medische en arbeidsdeskundige beoordeling van de door de aan KerkenWerk (KeW) verbonden arbo-organisatie. Op basis van het op deze beoordeling vastgestelde percentage arbeidsongeschiktheid wordt door emeritikas de uitkering berekend.
 - 50 c. In overleg met de gemeente en/of de classis kan de predikant besluiten om na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd door te werken voor bijvoorbeeld 50 of

75%. De emeritikas kan dan 50 of 25% van de standaard-emeritaatsuitkering aanvullen als deeltijdwerkuitkering.

Ook voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd kan de predikant besluiten minder te gaan werken, maar er bestaat dan geen recht op een uitkering.

- 5 6. Tussentijdse verhoging omslag (paragraaf 6.6.).
Indien dat naar aanleiding van sterke daling van het ledental noodzakelijk blijkt hebben deputaten emeritikas het mandaat om, in overleg met deputaten vertegenwoordiging van de kerken en DFZ, de omslag tussentijds aan te passen.
- 10 7. Splitsing omslag (paragraaf 6.6.).
Het bedrag van de (huidige) omslag ad € 30,45 wordt gesplitst in een bedrag voor de oudedagsvoorziening ad € 26,25 en voor arbeidsongeschiktheid € 4,20.
- 15 8. Deputaten op te dragen, zo nodig in overleg met deputaten kerkorde en kerkrecht, onderzoek te doen naar en een regeling te ontwerpen voor arbeidsongeschiktheid en daarover te rapporteren aan de generale synode 2022, zo mogelijk nog aan die van 2019.
9. Deputaten opnieuw te benoemen.

J. Mauritz, rapporteur.